

ਹਰਸਿਮਰਨ ਸਿੰਘ ਸੇਠੀ ਜੇ.

ਸਤਿੰਦਰ ਕੌਰ- ਪਟੀਸ਼ਨਰ

ਬਨਾਮ

ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ - ਉੱਤਰਦਾਤਾ

2014 ਦਾ CWP ਨੰ. 20101

21 ਜਨਵਰੀ, 2019

**ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ 1950—ਆਰਟ 226—ਹਿੰਦੂ ਸੈਰਿਜ ਐਕਟ 1955—S 12—
ਪੰਜਾਬ ਸਿਵਲ ਸਰਵਿਸ ਰੂਲਜ਼, ਖੰਡ II—RI 6 173A— ਫੈਮਲੀ ਪੈਨਸ਼ਨ—ਵਿਧਵਾ ਪੁਨਰ-
ਵਿਆਹ—ਵਾਇਡ ਮੈਰਿਜ—ਮ੍ਰਿਤਕ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੀ ਵਿਧਵਾ—ਪੁਨਰ-ਵਿਆਹ ਦਾ ਨਤੀਜਾ—
ਮੁੜ-ਵਿਆਹ ਰੋਕ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਧੋਖਾਧੜੀ ਦਾ- ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਫਰਮਾਨ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ-
ਪਰਿਵਾਰਕ ਪੈਨਸ਼ਨ ਬਹਾਲ ਕੀਤੀ ਗਈ-ਵਿਆਹ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ- ਦੁਬਾਰਾ ਵਿਆਹ ਨਹੀਂ।**

ਮੰਨਿਆ ਕਿ, ਇੱਕ ਵਾਰ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਇੱਕ ਸਮਰੱਥ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਦੀ ਹੈ ਕਿ ਵਿਆਹ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਧੋਖੇ ਨਾਲ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਦੂਜੇ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਕੀ ਇਹ ਵਿਆਹ "ਪੁਨਰ-ਵਿਆਹ" ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਵੇਗਾ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਪੁਨਰ-ਵਿਆਹ ਉਹ ਵਿਆਹ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਐਚ.ਐਮ.ਏ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਵੈਧ ਵਿਆਹ ਹੈ ਅਤੇ ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਚੱਲਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਪੈਨਸ਼ਨ ਰੋਕਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਸਮਰੱਥ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਖੋਜ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦਾ ਸ਼੍ਰੀ ਨਾਲ ਦੂਜਾ ਵਿਆਹ। ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ 04.07.2010 ਨੂੰ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਧੋਖਾਧੜੀ ਸੀ ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਪਰਿਵਾਰਕ ਪੈਨਸ਼ਨ ਬਹਾਲੀ ਦਾ ਲਾਭ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਉਕਤ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਵੈਧ ਵਿਆਹ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਗੋਂ ਇਹ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਵਿਧਵਾ ਨੂੰ ਧੋਖੇ ਨਾਲ ਖੇਡ ਕੇ ਦੂਜਾ ਵਿਆਹ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਉਸ ਧੋਖਾਧੜੀ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਉਸ ਨਾਲ ਖੇਡੀ ਗਈ ਹੈ, ਪਰਿਵਾਰਕ ਪੈਨਸ਼ਨ ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਨਾ ਕਰਕੇ, ਜੋ ਉਸ ਨੂੰ ਉਸ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮਿਲ ਰਹੀ ਸੀ ਜਦੋਂ ਉਸ ਨਾਲ ਧੋਖਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਦੁਬਾਰਾ ਵਿਆਹ, ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਪੁਨਰ-ਵਿਆਹ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ ਪਰਿਵਾਰਕ ਪੈਨਸ਼ਨ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਰੋਕਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(ਪੰਨਾ 16)

ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਵਕੀਲ ਜੀ.ਕੇ.

ਮੋਹਰਦੀਪ ਸਿੰਘ, ਏ.ਏ.ਜੀ., ਪੰਜਾਬ।

ਅਨਿਲ ਚਾਵਲਾ, ਐਡਵੋਕੇਟ ਸ

ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰ. 4 ਲਈ।

ਹਰਸਿਮਰਨ ਸਿੰਘ ਸੇਠੀ, ਜੇ. (ਓਰਲ)

(1) ਮੌਜੂਦਾ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਪਰਿਵਾਰਕ ਪੈਨਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਜਵਾਬਦੇਹੀਆਂ ਨੇ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੋਕ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਇੱਕ ਸ਼. ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਨਿਰਮਲ ਸਿੰਘ 04.07.2010 ਨੂੰ ਸੀ.

(2) ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਦਲੀਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਉਹ ਇਹ ਹਨ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦਾ ਵਿਆਹ ਇੱਕ ਸ਼. ਪਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਜੋ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਵਿੱਚ ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਵਜੋਂ ਸੇਵਾ ਨਿਭਾਅ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੋਵੇਂ ਇਕੱਠੇ ਰਹਿਣ ਲੱਗ ਪਏ ਪਰ ਬਦਕਿਸਮਤੀ ਨਾਲ ਉਕਤ ਸ਼. ਪਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਦੀ 12.01.2005 ਨੂੰ ਸੇਵਾ ਦੌਰਾਨ ਦਿਲ ਦਾ ਦੌਰਾ ਪੈਣ ਕਾਰਨ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਪਤੀ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਰਥਾਤ, ਸ਼. ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਪਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਪਰਿਵਾਰਕ ਪੈਨਸ਼ਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਾਰੇ ਲਾਭ ਵੀ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ।

(3) ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇੱਕ ਸ਼. ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਸ. ਨਿਰਮਲ ਸਿੰਘ 04.07.2010 ਨੂੰ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਉਕਤ ਸ਼. ਦੀ ਪਤਨੀ ਵਜੋਂ ਰਹਿ ਰਹੀ ਸੀ। ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ, ਜਦੋਂ 23.02.2010 ਨੂੰ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਨੰਬਰ 25 ਮਿਤੀ 23.02.2010 ਨੂੰ ਸ਼.ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਇੱਕ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਗੁਰਮੀਤ ਕੌਰ ਨਾਲ ਵਿਆਹਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਤਲਾਕ ਦਿੱਤੇ ਬਿਨਾਂ ਉਸਨੇ 04.07.2010 ਨੂੰ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕਰਵਾ ਲਿਆ ਸੀ। . ਉਕਤ ਤੱਥ ਦਾ ਪਤਾ ਲੱਗਣ 'ਤੇ, ਹਿੰਦੂ ਮੈਰਿਜ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ ਹਿੰਦੂ ਮੈਰਿਜ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 12 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਕ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਅਤੇ ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੇ ਉਲਟ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਵਿਆਹ ਐਕਟ. ਉਕਤ ਪਟੀਸ਼ਨ 24.04.2012 ਨੂੰ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ 04.10.2013 ਨੂੰ ਇਸ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਉਪਰੋਕਤ ਹੁਕਮ ਦੀ ਕਾਪੀ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਮੌਜੂਦਾ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਨਾਲ ਅਨੁਸੂਚੀ P-3 ਵਜੋਂ ਜੋੜ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ।

(4) ਆਰਡਰ ਦੀ ਇੱਕ ਛੋਟੀ ਜਿਹੀ ਪੜਚੋਲ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਐਕਸ-ਪਾਰਟ ਡਿਕਰੀ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸ਼. ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਧੋਖੇ ਨਾਲ ਅਤੇ ਅਸਲ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਛੁਪਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਲੈ ਕੇ ਵਿਆਹ ਕਰਵਾ ਲਿਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦਾ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕਿ ਐਚਐਮਏ ਦੀ ਧਾਰਾ 11 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮਿਤੀ 04.10.2013 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਨੋਟਿਸ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਉਕਤ ਹੁਕਮ ਦਾ ਸਬੰਧਤ ਹਿੱਸਾ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:-

“ਮੇਰੀ ਉਪਰੋਕਤ ਚਰਚਾ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਹਿੰਦੂ ਮੈਰਿਜ ਐਕਟ, 1955 ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 12 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਰਚਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਬਾਹਰ ਜਾਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਆਹ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਕੀਤਾ

(Harsimran Singh Sethi, J.)
ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਫ਼ਰਮਾਨ ਪਾਸ ਕਰਕੇ। ਡਿਕਰੀ-ਸ਼ੀਟ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਫਾਈਲ ਰਿਕਾਰਡ ਰੂਮ ਵਿੱਚ ਭੇਜੀ ਜਾਵੇ।"

(5) ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਫ਼ਰਮਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਕੋਲ ਇੱਕ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਜੋ ਉਸ ਦੀ ਵਿਧਵਾ ਦਾ ਇਲਾਜ ਕਰਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਪਰਿਵਾਰਕ ਪੈਨਸ਼ਨ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ। ਪਰਦੀਪ ਸਿੰਘ, ਜਿਸ ਦੀ ਬਦਕਿਸਮਤੀ ਨਾਲ 12.01.2005 ਨੂੰ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ।

(6) ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਪੈਨਸ਼ਨ ਰੋਕਣ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਸਟੇਟ ਬੈਂਕ ਆਫ ਪਟਿਆਲਾ ਨੂੰ ਪੱਤਰ ਲਿਖ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਕਤ ਪੱਤਰ 19.04.2011 ਦਾ ਹੈ। 04.10.2013 ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਦੂਜੇ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਰਿਵਾਰਕ ਪੈਨਸ਼ਨ ਬਹਾਲ ਕਰਨ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਜਾਂ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ।

(7) ਕਿਉਂਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਪਰਿਵਾਰਕ ਪੈਨਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ, ਉਸ ਵੱਲੋਂ ਮੌਜੂਦਾ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

(8) ਮੋਸ਼ਨ ਦਾ ਨੋਟਿਸ 26.09.2014 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

(9) ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ, ਜੋ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਤੋਂ 3 ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਸਿਰਫ ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਸਿਵਲ ਸਰਵਿਸ ਰੂਲਜ਼ ਖੰਡ-ਦੇ ਨਿਯਮ 6.17(3)(ਏ) ਅਨੁਸਾਰ ਪਰਿਵਾਰਕ ਪੈਨਸ਼ਨ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। II. ਪਰਿਵਾਰਕ ਪੈਨਸ਼ਨ ਕੇਵਲ ਵਿਧਵਾ ਜਾਂ ਵਿਧਵਾ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਜਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਪੁਨਰ ਵਿਆਹ ਤੱਕ, ਜੋ ਵੀ ਪਹਿਲਾਂ ਹੋਵੇ, ਲਈ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਹੈ। ਇਹ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਸ਼. ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ 04.07.2010 ਨੂੰ, ਉਹ ਪਰਿਵਾਰਕ ਪੈਨਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਲਈ ਅਯੋਗ ਹੋ ਗਿਆ, ਜੋ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਉਸਦੇ ਪਹਿਲੇ ਪਤੀ, ਅਰਥਾਤ, ਸ਼. ਪਰਦੀਪ ਸਿੰਘ

(10) ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 4 ਦੇ ਵਕੀਲ ਭਾਵ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਮਾਂ ਨੇ ਵੀ ਜਵਾਬ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸੱਸ ਹੀ ਹੈ, ਜੋ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਰਿਵਾਰਕ ਪੈਨਸ਼ਨ ਦੀ ਹੱਕਦਾਰ ਬਣ ਗਈ ਸੀ। ਪਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਮੁੜ ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 04.07.2010 ਨੂੰ ਸ਼. ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ

(11) ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਪਤੀ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਐੱਸ. ਪਰਦੀਪ ਸਿੰਘ, ਉਸ ਨੂੰ ਪਰਿਵਾਰਕ ਪੈਨਸ਼ਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਪੈਨਸ਼ਨਰੀ ਲਾਭ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਜਿਸ ਲਈ ਉਹ ਹੱਕਦਾਰ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਮਿਲਦੀ ਰਹੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਸ ਨੇ ਸ਼ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਦੁਬਾਰਾ ਵਿਆਹ ਨਹੀਂ ਕਰ ਲਿਆ। ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ 04.07.2010 ਨੂੰ

(12) ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸ਼. ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ

ਸਹਿਮਤੀ ਵਜੋਂ। ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਧੋਖੇ ਨਾਲ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਕਤ ਵਿਆਹ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਰੱਦ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਡੀ

ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਉਸ ਰੁਤਬੇ ਦੀ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਸ਼.ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਰਹੀ ਸੀ ਭਾਵ ਸ਼.ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਵਿਧਵਾ ਮੰਨੀ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ। ਪਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਇਸਲਈ, ਉਹ 04.10.2013 ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਦੂਜੇ ਵਿਆਹ ਦੇ ਰੱਦ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਰਿਵਾਰਕ ਪੈਨਸ਼ਨ ਦੇ ਲਾਭਾਂ ਦੀ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ।

(13) ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਗੈਰ-ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਪੁਨਰ-ਵਿਆਹ ਦੀ ਮਿਤੀ 'ਤੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਪੈਨਸ਼ਨ ਤੁਰੰਤ ਬੰਦ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕੀ ਦੂਜਾ ਵਿਆਹ ਚੱਲਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਪੈਨਸ਼ਨ ਬੰਦ ਹੋ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਦੂਜੇ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਉਸ ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(14) ਮੈਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਸੁਣਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡ ਨੂੰ ਦੇਖਿਆ ਹੈ।

(15) ਵਿਵਾਦ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕਰਨ ਲਈ, ਪੰਜਾਬ ਸਿਵਲ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ ਰੂਲਜ਼ ਦੇ ਨਿਯਮ 6.17(3)(a) ਬਹੁਤ ਹੀ ਸਾਰਥਕ ਹਨ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ: -

“(2) ਇਸ ਸਕੀਮ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ “ਪਰਿਵਾਰ” ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੇ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣਗੇ:-

a. ਇੱਕ ਮਰਦ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਪਤਨੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਮਹਿਲਾ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਪਤੀ।

b. ਨਿਆਂਇਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੱਖ ਹੋਈ ਪਤਨੀ ਜਾਂ ਪਤੀ, ਵਿਭਚਾਰ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਜਿਹਾ ਵੱਖ ਹੋਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ, ਬਸ਼ਰਤੋਂ ਵਿਆਹ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੋਇਆ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਬਚੇ ਹੋਏ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਵਿਭਚਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਨਾ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੋਵੇ, ਅਤੇ

c. ਬੇਟੇ-ਪੱਚੀ ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਤੱਕ।

d. ਪੱਚੀ ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਤੱਕ ਅਣਵਿਆਹੀਆਂ ਧੀਆਂ।

ਲੇਖਕ ਦਾ ਨੋਟ:- ਅਣਵਿਆਹੀਆਂ ਧੀਆਂ ਦੀ ਉਮਰ ਦੀ ਪਾਬੰਦੀ ਹਟਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਪੱਤਰ ਨੰ _____.

ਨੋਟ-1, (ਸੀ) ਅਤੇ (ਡੀ) ਵਿੱਚ ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗੋਦ ਲਏ ਬੱਚੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣਗੇ।

2) ਨੋਟ-2 ਇਸ ਸਕੀਮ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

3)) ਪੈਨਸ਼ਨ ਮੰਨਣਯੋਗ ਹੋਵੇਗੀ :-

(a) ਵਿਧਵਾ ਜਾਂ ਵਿਧਵਾ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਮੌਤ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੱਕ ਜਾਂ ਦੁਬਾਰਾ ਵਿਆਹ

(Harsimran Singh Sethi, J.)
ਜੋ ਵੀ ਪਹਿਲਾਂ ਹੋਵੇ।

(b) [ਪੁੱਤ ਅਤੇ ਅਣਵਿਆਹੀ ਧੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਜਾਂ ਉਹ 25 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਦਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਜਾਂ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਆਪਣੀ ਰੋਜ਼ੀ-ਰੋਟੀ ਕਮਾਉਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ, ਜੋ ਵੀ ਪਹਿਲਾਂ ਹੋਵੇ।]

(16) ਉਪਰੋਕਤ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਛੋਟੀ ਜਿਹੀ ਪੜਚੋਲ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਵਿਧਵਾ ਜਾਂ ਵਿਧਵਾ ਦਾ ਦੁਬਾਰਾ ਵਿਆਹ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਪੈਨਸ਼ਨ ਬੰਦ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਪਰਿਵਾਰਕ ਪੈਨਸ਼ਨ ਦਾ ਹੱਕ ਸਿਰਫ ਉਸ ਮਿਤੀ ਤੱਕ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਵਿਧਵਾ ਜਾਂ ਵਿਧਵਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। "ਪੁਨਰ-ਵਿਆਹ" ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਅਰਥ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ, ਇੱਕ ਬੇਕਾਰ ਵਿਆਹ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਹੱਕ ਵੀ ਖੋਹ ਲਵੇਗਾ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਲਈ ਇੱਕ ਧੋਖਾਧੜੀ ਖੇਡੀ ਗਈ ਹੈ। ਇੱਕ ਵਾਰ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਇੱਕ ਸਮਰੱਥ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਦੀ ਹੈ ਕਿ ਵਿਆਹ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਧੋਖੇ ਨਾਲ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਕੀ ਇਹ ਵਿਆਹ "ਪੁਨਰ-ਵਿਆਹ" ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਵੇਗਾ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਪੁਨਰ-ਵਿਆਹ ਉਹ ਵਿਆਹ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਐਚ.ਐਮ.ਏ. ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਵੈਧ ਵਿਆਹ ਹੈ ਅਤੇ ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਕਾਇਮ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਇਹ ਸਮੱਗਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪਰ ਪੈਨਸ਼ਨ ਰੋਕਣ ਲਈ ਇੱਕ ਵੈਧ ਵਿਆਹ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਸਮਰੱਥ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਖੋਜ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦਾ ਸ੍ਰੀ ਨਾਲ ਦੂਜਾ ਵਿਆਹ। ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ 04.07.2010 ਨੂੰ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਧੋਖਾਧੜੀ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਪਰਿਵਾਰਕ ਪੈਨਸ਼ਨ ਬਹਾਲੀ ਦਾ ਲਾਭ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਉਕਤ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਵੈਧ ਵਿਆਹ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਗੋਂ ਇਹ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਵਿਧਵਾ ਨੂੰ ਧੋਖੇ ਨਾਲ ਖੇਡ ਕੇ ਦੂਜਾ ਵਿਆਹ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਉਸ ਧੋਖਾਧੜੀ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਉਸ ਨਾਲ ਖੇਡੀ ਗਈ ਹੈ, ਪਰਿਵਾਰਕ ਪੈਨਸ਼ਨ ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਨਾ ਕਰਕੇ, ਜੋ ਉਸ ਨੂੰ ਉਸ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮਿਲ ਰਹੀ ਸੀ ਜਦੋਂ ਉਸ ਨਾਲ ਧੋਖਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਦੂਸਰਾ ਵਿਆਹ, ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਪੁਨਰ-ਵਿਆਹ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ ਪਰਿਵਾਰਕ ਪੈਨਸ਼ਨ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਰੋਕਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(17) ਇਹਨਾਂ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਮੌਜੂਦਾ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ। ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਉਸੇ ਦਿਨ ਤੋਂ ਪਰਿਵਾਰਕ ਪੈਨਸ਼ਨ ਦਾ ਲਾਭ ਦੇਣ, ਜਿਸ ਦਿਨ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਬਕਾਏ ਦੀ ਗਣਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਇਸ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਾਪੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਦੋ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

ਸ਼ੁਬਰਿਤ ਕੌਰ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ

ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ-ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਗੁਲਜ਼ੇਬਾ